

Становище

от доц. д-р **Йоана Димитрова Янкулова**, д.пс.н
Катедра „Социална, трудова и педагогическа психология”, Философски факултет, СУ
„Свети Климент Охридски”

относно дисертационен труд на тема:

„Образователна реформа и мотивация на университетския преподавател”

автор на дисертационния труд **Ирина Петрова Топузова**
Катедра „Психология“, Философски факултет, Югозападен университет „Неофит
Рилски”

Процедура за присъждане на образователна и научна степен **„ДОКТОР”**
Област на висше образование – Социални, стопански и правни науки
Професионално направление – 3.2. Психология – Психология на труда и
професионална психодиагностика

Темата за мотивацията на университетските преподаватели и отношението им към образователните реформи е безспорно актуална и от особена важност не само за държавниците, които създават социално-образователните политики, но и за специалистите в сферата на висшето образование. За съжаление тази тема е слабо разработена и проучена, и усилията на автора теоретично да я осветли и емпирично да я верифицира в българския академичен контекст, определено заслужават адмирации.

В своя цялостен и завършен вид представеният дисертационен труд изглежда добре структуриран и в техническо отношение се отличава със следните характеристики. Има три самостоятелно и ясно обособени глави, обобщение, съдържащо конкретни изводи, приноси и препоръки, литература и приложения, като общият обем включва 236 страници. Използваната литература съдържа внушителен брой източници, представени на кирилица (110), на латиница (63) и в електронен вид (6). В текста са публикувани множество таблици и графики, които много ясно и по особено приятен начин онагледяват конкретно представените данни. Стилът на изложението е ясен, научно съобразен, логически последователен, свидетелства за висока писмена грамотност и отлична професионална подготвеност на автора.

В първата глава, която е изцяло теоретична, са представени същностните черти на мотивацията за работа, както и интереса към нея от страна на специалисти, които замислят и осъществяват образователните реформи във висшето образование. Представянето на тази теоретична глава е показателно за уменията на автора задълбочено да проучва актуалната научна литература по темата и умело да извежда на преден план важните акценти за целите на своята дисертационна разработка.

Втората и третата глави представят както методологията и дизайна на проведеното емпирично психологическо изследване, така и получените резултати. В тази връзка самостоятелно са обособени и ясно са разписани целта на изследването, научноизследователските задачи и работните хипотези. Изследваната съвкупност е прецизно и подробно описана. Използваният научноизследователски инструментариум включва няколко въпросници, с помощта на които се проучват важни психологически феномени като мотивация и удовлетвореност от труда, организационна ефективност, отношение към образователната реформа. Суровите данни са подложени на сериозна статистико-математическа обработка, в хода на която са проверени психометричните характеристики на приложените инструменти и са представени особеностите на факторните им структури. Изчислени са средни стойности, посредством които е описана йерархията на изучаваните компоненти, съставляващи съответните подскали в рамките на конкретно изследвания феномен. Резултатите от осъществения дисперсионен анализ свидетелстват за значими различия между изследваните лица съобразно влиянието, което оказват определени независими фактори върху проучваните феномени. Проучена е и силата и посоката на статистически значимите корелационни взаимовръзки между отделните аспекти на мотивацията и удовлетвореността от труда, между мотивационните фактори и сферите от значение за организационната ефективност, между отделните аспекти на мотивацията и важните компоненти на образователната реформа. С помощта на направения регресионен анализ се проучва по какъв начин отношението към различните сфери на организационната ефективност влияят върху мотивацията за работа, както и влиянието на отношението към отделните аспекти на образователната реформа върху мотивите за работа. Всички данни, получени от статистико-математическата обработка, са адекватно интерпретирани и са богато илюстрирани с подходящи таблици и графики. По този начин изведените закономерности са не само прецизно описани в научно отношение, но са и отлично онагледени, което ги прави още по-убедителни и въздействащи.

В обобщение може да се посочи, че във втората и третата глава от настоящия дисертационен труд проличават задълбочените познания и професионалните умения на Ирина Топузова. По-конкретно те са свързани с планиране и самостоятелно провеждане на психологически изследвания, с извършване на адекватна статистико-математическа обработка на суровите данни, със задълбочена научна интерпретация на очертаните закономерности. Към тези приносни моменти задължително трябва да се прибавят и усилията на автора да разкрие и да анализира влиянието на различни демографски фактори върху изследваните феномени, както и на многопосочните взаимовръзки и взаимозависимости между тях. Получените резултати са в основата на предложен общ концептуален модел относно особеностите и динамиката в равнищата на мотивацията и удовлетвореността от труда на университетските преподаватели и тяхното отношение към образователните реформи. Подобна научноизследователска насоченост със сигурност може да удовлетвори и най-взискателните критерии за високо качество на извършената работа. Направените изводи и обобщения със сигурност могат да бъдат от непосредствена полза не само за специалистите в сферата на висшето образование, но и за онези изследователи, които са изкушени от предизвикателната и не напълно изследваната в българския контекст тема за мотивацията за труд на университетските преподаватели и тяхното отношение към непрекъснатото реформиращото се висше образование.

Като имам предвид по-горе посочените факти относно структурата и съдържанието на дисертационния труд, считам, че той напълно отговаря на научните изисквания за високо качество на такъв тип академични разработки. Въз основа на това напълно убедено предлагам на научното жури да присъди образователната и научна степен „ДОКТОР” на **ИРИНА ПЕТРОВА ТОПУЗОВА**.

26.04.2016 г.
гр. София

Член на научното жури: .....
(доц. **ЙОАНА ЯНКУЛОВА**)